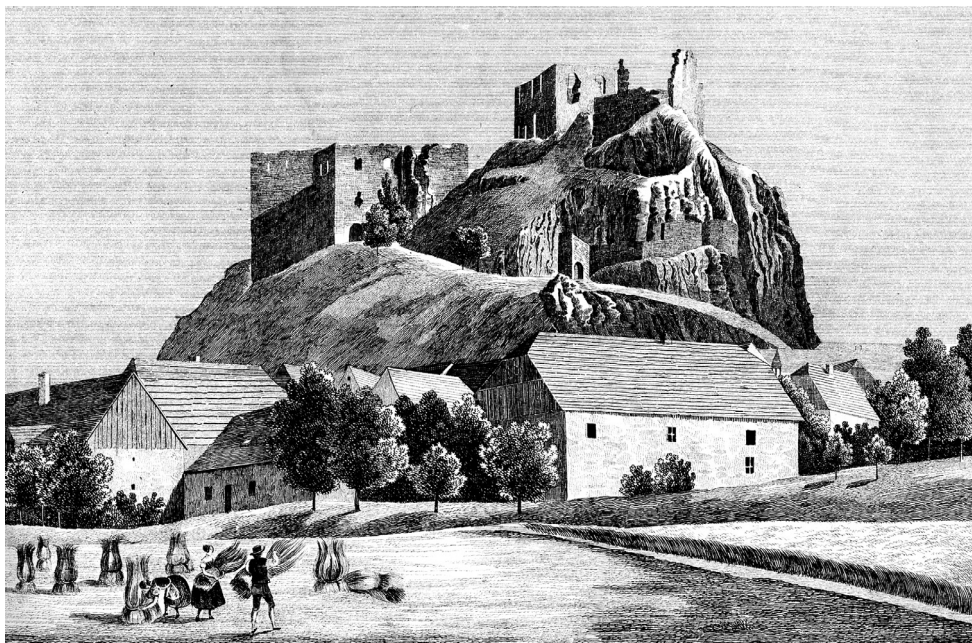


# Andělská hora



**N**eví se, kdy a kdo postavil hrad na čedičovém kuželovitém kopci nedaleko Karlových Varů při dnešní silnici na Prahu. První zmínka o něm z roku 1402 napovídá, že tento tehdy ještě dřevěný hrad patřil k bečovskému panství. O něco později, za husitských válek v roce 1430, jej obsadil Jakoubek z Vřesovic, který měnil vojenský kabát podle válečné situace a také si přilepšoval loupeživými výpady. Po něm se tu celá tři staletí hradní páni měnili velmi často. Byli mezi nimi Šlikové, kteří strategicky důležitý hrad zpevnili a pobyt v něm učinili pohodlnější, dále Černínové i čeští panovníci.

Významně se do historie hradu zapsali páni z německého Plavna. Jindřich III. nejen založil městečko Andělskou Horu, ale na konci 15. století hrad rozšířil a jeho opevnění zesílil. Zato synovi odkázal značné dluhy. Ten přesto dokázal přistavět dvoupatrový renesanční palác, ovšem na své syny pak převedl dluhů ještě více. Pak Andělskou Horu čekal jen úpadek, který žádný z hradních pánů už nezastavil.

Hrad jako sídlo skončil po požáru v roce 1718, ale jako zřícenina nepřestal být půvabnou dominantou kraje, takže si zasloužil na konci 19. století péči hraběte Jaromíra Černína. Ten dal zbytky hradu zajistit a upravit tak, že byly znovu zpřístupněny.

---

## URSINUS

Není to jen pověst o Andělském hradě. Je to zároveň příběh lidského srdce, které tak často bývá nespokojené, nestálé, tvrdé i zrádné.

V zemi za mořem žil Tristan, potomek slavného krále Artuše. Když se mu narodila dcera Alvina, vyšel si do lesů nalovit zvěř na křestní hostinu.

Jak se tak lesem plíží, zaslechne pojednou v dáli dětský pláč. Pustil se tím směrem – a tu vidí, jak veliký medvěd drží v prackách malého hochu a pohrává si s ním jako s vlastním mládětem. Nemeškal, napřáhl kopí a proklál zvíře dobře mířenou ranou. Přiběhl k dítěti a s úžasem zpozoroval, že opodál leží rozsápaná mrtvola ženy. Byla to matka, která byla přepadena medvědem a obětovala život, aby zachránila své dítě.

Tristan se ujal sirotka, přijal ho za vlastního a jeho manželka věnovala mu péči jako vlastnímu dítěti.

Když dospěl hoch, jehož pro záchránění z drápů medvěda (latinsky ursus) nazvali Ursinus, zatoužil po hodnosti královské. Aby toho dosáhl, obloučil srdce královy dcery Alviny, jež zatím vyrostla v krásnou pannu.

Protože král nedal svolení k nerovnému sňatku, rozhodl se Ursinus, že královskou dceru unese.

Těžký boj bojovalo Alvinino srdce. Láska k otci držela ji pevným poutem k domovu, hrozba milencova, že se před jejíma očima probodne dýkou, nebude-li mu po vůli, donutila ji, že se s ním vydala v dálnou cizinu.

Přeplavili se přes moře, šplhali přes hory doly dále a dále k východu, aby je královi poslové nedostihli. Tak se dostali až do údolí řeky Ohře, a když vystoupili spolu na horu, z jejíhož temene naskýtal se širošířý rozhled, rozhodli se, že tu zůstanou. Ursinus vystavěl tu pevný hrad, z hradu dal pak tajnou chodbu kopat až k úpatí hory, aby tudy mohl prchnout, kdyby král Tristan přilehl k hradu. A že mu byla krásná Alvina trpělivou společnicí, nazval jej Andělským hradem.

Však neznělo tu příliš dlouho tlukot mladých srdcí v ladném souzvuku, ačkoliv se ozýval již hradem dětský pláč i smích. Sotvaže přešlo několik roků, odcizili se manželé sobě docela. Ursinus myslel na to, jak usilováním o královskou dceru připravil se o tolik různých radovánek, o veselé šarvátky, turnaje a pitky, Alvina zas vzpomínala na domov, na otce, proti němuž se provinila, na život v nádheře a v královském bohatství, který je navždy ztracen. Když pak časem i hrubá slova sklouzla z mužových rtů, tu jeho choť, pobledlá žalem, hledala útěchy v tom, že nešťastným lidem, kteří přišli na hrad prosit, jak jenom mohla, pomáhala. I chovali ji lidé v úctě a v lásce a nazývali ji andělem.

Neméně soužil se pro ztrátu dcery Tristan, otec Alvinin. Vyslal posly po širém okrsku země, aby vyhledali ztracenou, avšak po dvacet let marně pátral po jejím sídle. Tu v zoufalosti povolal k sobě mudrce, aby z hvězd vyčetli osud jeho dcery.

Přišel věstec Arab. Zapálil hromádku kouzelných bylin, v kouři jejich podivně kejkle provozoval a pak pravici svou věštecky k východní straně vztáhl.

„Vidím daleko za mořem zemi, podobnou růži. Od jejích hranic sklánějí se hory, čím blíže středu stále menší a nižší jako plátky růže. Tam, kde na jejím pokraji ze země tryská vřelá voda, nad krajem mocná hora se zvedá, na temeni jejím hradby hradu čnějí. Tam dlí, truchlíc pro vlast svou a pro otce svého, ztracená tvá dcera!“

Král vypravil se ihned na cestu s četným průvodem vojska, přeplavil se přes moře na korábech na břehy protější země a táhl odtud stále k východu, až přišel do země podobné růži, do neznámé mu Země české. Našel horký pramen, uzřel horu s hradem na temeni. Poručil svému vojsku, aby se skrylo v údolí řeky, sám pak oblékl se v šat chudého poutníka a zamířil k hradu. Lid, mezi nějž nepoznan se vtrousil, prozradil mu, že tam žije paní andělsky laskavá a milosrdná, kterou sem poslal Bůh z daleké, zámořské země.

S tlukoucím srdcem stanul král před hradní branou.

„Kdo jsi a čeho sobě žádáš?“ zeptala se ho paní hradu nepoznavši, že tu stojí otec v přestrojení.

„Jsem poutník ze zámořské země,“ řekl král rozechvělým, sklíčeným hlasem.

Tu přiblížil se k bráně Ursinus. Zaslechl starcova slova, i ulekl se velice, není-li to snad zvěd krále Tristana. Poručil Alvině, aby dala zavřít bránu a starce odehnala od hradu. Nerada, s těžkým srdcem tak učinila, protože se bála mužova hněvu.

Nešťastný otec vracel se ke svému táboru a srdce měl zkrušeno žalem. Štván smutnými myšlenkami šel tak dlouho, až cestou únavou padl. Našli ho lidé, a když se jim svěřil, co ho zarmoutilo, ujistili ho, že ho paní hradu odbyla na rozkaz svého muže, jehož rozmary velice trpí.

Zaradoval se otec, že dceřino srdce lety nezatvrdlo, i rozhodl se, že se hradu zmocní útokem a svoji dceru odvede si domů.

Když se Ursinus dozvěděl o příchodu krále Tristana a o jeho vojsku, tábořícím v lesích u říčky Teplé, tušil, co se proti němu chystá. Rozhodl se, že tajnou chodbou uprchne z hradu, avšak dříve ještě že vykoná svou pomstu – otráví Alvinu, aby ji otec živou neodvezl.

Vyjasnil čelo a v úsměv přioděl líce, jindy jen posupně zamračené, i laskavá slova našel k Alvině, jako by litoval všech svých zlých činů a chtěl jí nahradit všechno utrpení. Alvina šťastna, že našla opět mužovu lásku, ochotna byla vypít s ním na usmíření číši vína. Netušila, že pod pláštíkem laskavosti skrývá se had úkladů o její život, že Ursinus do její číše nasypal tajné jed.

Vtom ozval se na hradbách křik a hradem zahlaholil jásot polnice. Ursinus uchoopil číši, vypil ji rázem, pobídl ženu, aby i ona tak učinila, když i lid nyní z radosti nad jejich smířením jásá. Napila se a Ursinus, déle nemeškaje, vyřítel se ze síně a spěchal k tajnému východu z hradu.

Však tu již Tristanovo vojsko vniklo do komnaty a Tristan sám vkročil do síně, kde překvapením strnulá stála jeho dcera.

Rozpřáhl proti ní náruč.

„Jdu si pro tebe, Alvino, vysvobodil jsem tě z moci krutého, nevděčného muže,“ řekl očekávaje, že se mu dcera vrhne na šíji.

Alvina smutně zavrtěla hlavou.

„Miluji tě, otče, avšak odejít s tebou nemohu, neboť právě před chvílí jsem se s mužem opět usmířila a znovu k němu pocítila lásku.“

Sotvaže dořekla, přispěchali královi dvořané se zprávou, že našli Ursina mrtvého ve sklepení, z něhož vede vchod do tajné chodby z hradu.

Nedošel, neunikl ruce spravedlnosti. Dříve nežli dostihl chodby, sklán byl k zemi jedem, který chystal své trpící ženě – a jež ve spěchu vypil místo ní.

Přesvědčila se Alvina o mužově zradě a pohřbila květ lásky, klamem v srdci zkvetlý. Ráda pak odešla s otcem a svými dětmi do daleké, zámořské vlasti. Hrad, jenž přinesl jí tolik utrpení, zůstal opuštěn a ponechán na pospas zhoubným, ničivým živlům.

